

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Informacje dla pracodawców
oraz dla osób niepełnosprawnych
zakładających firmę

Wsparcie zatrudnienia
osób niepełnosprawnych
na otwartym rynku pracy II

Projekt współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej w ramach Europejskiego
Funduszu Społecznego oraz PFRON

Szanowni Państwo,

W imieniu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazuję publikację o dostępnych dla pracodawców formach wsparcia zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Znajdują się w niej informacje dotyczące dofinansowania kosztów płacy zatrudnionej osoby niepełnosprawnej, zwrotu kosztów przystosowania stanowiska pracy dla potrzeb osoby niepełnosprawnej oraz szkolenia pracownika niepełnosprawnego.

Równocześnie osoby niepełnosprawne uzyskają informacje na temat wsparcia w podejmowaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

Wierzę, iż niniejsza publikacja przyczyni się do podejmowania przez pracodawców decyzji o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a osoby niepełnosprawne zachęci do prowadzenia działalności gospodarczej.

Z poważaniem

PREZES ZARZĄDU

dr Wojciech Skiba

I. NAJCZĘŚCIEJ UŻYWANE POJĘCIA	6
Mały przedsiębiorca	6
Średni przedsiębiorca	6
Pomoc de minimis	6
Przeciętne wynagrodzenie	7
Najniższe wynagrodzenie	7
Koszty płacy	7
Ustawa o rehabilitacji	7
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych	7
Niepełnosprawność	7
Status niepełnosprawnego	7
II. WSPARCIE PRACODAWCÓW ZATRUDNIAJĄCYCH OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE	9
Pomoc na szkolenia pracowników niepełnosprawnych	9
Kto może ubiegać się o pomoc	9
Warunki udzielania pomocy	9
Gdzie należy składać wniosek	9
Jakie dokumenty należy złożyć	9
Wydatki, które mogą być objęte refundacją	10
Maksymalna wysokość refundacji kosztów objętych pomocą	11
Sposób rozliczenia	11
Na co należy zwrócić szczególną uwagę	11
Podstawa prawna	12
Zwrot kosztów, poniesionych przez pracodawcę, na adaptację pomieszczeń zakładu pracy i przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych	12
Kto może ubiegać się o pomoc	12
Warunki udzielania pomocy	13
Gdzie należy składać wniosek	13
Jakie dokumenty należy złożyć	13
Wydatki, które mogą być objęte refundacją	13
Sposób rozliczenia	14
Na co należy zwrócić szczególną uwagę	14
Podstawa prawna	15
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	15
Kto może ubiegać się o pomoc	15
Warunki udzielania pomocy	15
Gdzie należy składać wniosek	16
Jakie dokumenty należy złożyć	16
Maksymalna wysokość zwrotu	16
Refundacja obejmuje	16
Na co należy zwrócić szczególną uwagę	16
Podstawa prawna	18
Refundacja kosztów zatrudnienia osoby pomagającej osobie niepełnosprawnej w miejscu pracy	18
Kto może ubiegać się o pomoc	18
Warunki udzielania pomocy	18
Gdzie należy składać wniosek	18
Wydatki, które mogą być objęte refundacją	18
Sposób rozliczenia	19

Na co należy zwrócić szczególną uwagę	19
Podstawa prawna	19
Zwrot kosztów płacy – dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych	20
Kto może ubiegać się o pomoc	20
Warunki udzielania pomocy	20
Wysokość dofinansowania	21
Gdzie należy składać wniosek	22
Jakie dokumenty należy złożyć	22
Na co należy zwrócić szczególną uwagę	22
Podstawa prawna	23
Wpłaty obowiązkowe na PFRON	24
Podmioty zobowiązane do wpłat	24
Nie mają obowiązku dokonywania wpłat	24
Wysokość wpłat	24
Obniżenie wysokości wpłat	25
Podstawa prawna	27
III. WSPARCIE SAMOZATRUDNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	28
Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	28
Kto może ubiegać się o pomoc	28
Warunki udzielania pomocy	28
Gdzie należy składać wniosek	28
Jakie dokumenty należy złożyć	28
Wysokość środków na podjęcie działalności	29
Na co należy zwrócić szczególną uwagę	30
Podstawa prawna	30
Dofinansowanie odsetek od kredytów zaciągniętych na kontynuowanie działalności gospodarczej	31
Kto może ubiegać się o pomoc	31
Warunki udzielania pomocy	31
Gdzie należy składać wniosek	31
Jakie dokumenty należy złożyć	32
Wysokość dofinansowania	32
Sposób rozliczenia	32
Podstawa prawna	32
Refundacja obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą	32
Kto może ubiegać się o pomoc	32
Warunki udzielania pomocy	33
Gdzie należy składać wniosek	33
Wysokość dofinansowania	33
Sposób rozliczenia	33
Na co należy zwrócić szczególną uwagę	33
Podstawa prawna	34
IV. POMOC PUBLICZNA	35
Pomoc publiczna	35
Kiedy może być udzielona pomoc publiczna	35
Pomoc de minimis	37
V. PRZYDATNE LINKI	38

I. NAJCZĘŚCIEJ UŻYWANE POJĘCIA

Mały przedsiębiorca – określenie osoby prowadzącej działalność gospodarczą w niewielkim rozmiarze. W myśl art. 105 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, to przedsiębiorca, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

- zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz
- osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 10 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 10 milionów euro.

Średni przedsiębiorca – w myśl art. 106 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, to przedsiębiorca, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

- zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz
- osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 43 milionów euro.

Pomoc de minimis jest to pomoc udzielana pracodawcy zgodnie z warunkami określonymi w:

- rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis. Łączna wartość każdej bezzwrotnej pomocy o charakterze de minimis nie może przekroczyć: wysokości 200 tys. euro w ciągu trzech lat budżetowych. W przypadku podmiotów działających w sektorze transportu wartość pomocy nie może przekroczyć 100 tys. euro.
- rozporządzeniu Komisji (WE) nr 875/2007 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis dla sektora rybołówstwa. Łączna wartość bezzwrotnej pomocy o charakterze de minimis nie może przekroczyć 30 tys. euro.

Przeciętne wynagrodzenie - to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

Najniższe wynagrodzenie, użyte jako podstawa do wyliczenia kwoty należnego dofinansowania zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy, to minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w styczniu danego roku, ustalane na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2000 r. Nr 200, poz.1679 z późn. zm.).

Koszty płacy - to wynagrodzenie brutto oraz finansowane przez pracodawcę obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczone od tego wynagrodzenia i obowiązkowe składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Ustawa o rehabilitacji (...) - ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz.92 z późn. zm.)

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych - oznacza przeciętny miesięczny udział procentowy osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu ogółem, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Niepełnosprawność - oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Status niepełnosprawnego posiada osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub o niepełnosprawności (jeśli powstała ona przed 16 rokiem życia) albo ważnym orzeczeniem o grupie inwalidzkiej. Pierwszą grupę inwalidzką traktujemy na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, drugą z umiarkowanym, a trzecią z lekkim. Jeśli lekarz orzecznik ZUS orzekł stopień niezdolności do pracy, traktuje się go jako odpowiedni stopień niepełnosprawności.

Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o:

- całkowitej niezdolności do pracy i o niezdolności do samodzielnej egzystencji jest równe z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- całkowitej niezdolności do pracy – o umiarkowanym,
- częściowej niezdolności do pracy – o lekkim.

Status niepełnosprawnego mają też osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, orzeczonej przed 1 stycznia 1998 r. Traktuje się je jako osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, jeśli przysługuje im zasiłek pielęgnacyjny, a pozostałe jako osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności.

II. WSPARCIE PRACODAWCÓW ZATRUDNIAJĄCYCH OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Pomoc na szkolenia pracowników niepełnosprawnych

Kto może ubiegać się o pomoc

Pracodawca ponoszący koszty szkolenia pracownika niepełnosprawnego.

Warunki udzielania pomocy

Zawarcie umowy pomiędzy pracodawcą i starostą określającej warunki i wysokość zwrotu kosztów szkolenia.

Gdzie należy składać wniosek

Pracodawca składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, najczęściej są to: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie lub Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zatrudnienia osoby niepełnosprawnej.

Jakie dokumenty należy złożyć

Pracodawca składa wniosek o przyznanie refundacji, który zawiera:

- 1) nazwę i adres siedziby pracodawcy;
- 2) status prawny i podstawę działania pracodawcy;
- 3) numery NIP i REGON pracodawcy;
- 4) numer rachunku bankowego pracodawcy;
- 5) wnioskowaną kwotę refundacji;
- 6) informację o planowanych do poniesienia kosztach szkolenia
- 7) informację o szkoleniu wraz z uzasadnieniem jego wyboru;
- 8) informację o liczbie osób niepełnosprawnych, które wezmą udział w szkoleniu;
- 9) informację o stanie zatrudnienia ogółem, w tym osób niepełnosprawnych;
- 10) oświadczenie o zaleganiu lub niezaleganiu z wymagalnymi zobowiązaniami wobec PFRON.

Duży przedsiębiorca do wniosku załącza opis projektu szkoleniowego, zawierający informację o celu projektu oraz spodziewanych skutkach jego realizacji.

Do wniosku dołącza się informacje o wysokości otrzymanej pomocy publicznej i pomocy *de minimis* albo informację o nieotrzymaniu pomocy — w zakresie wynikającym z art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm) — w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia refundacją.

Starosta, rozpatrując wniosek, bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) wysokość posiadanych środków PFRON, przeznaczonych na ten cel w danym roku;
- 2) okres prowadzenia działalności oraz doświadczenie pracodawcy w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- 3) wysokość przewidywanych kosztów, które obejmuje refundacja.

Wydatki, które mogą być objęte refundacją

- wynagrodzenia osób prowadzących szkolenie;
- wynagrodzenia tłumacza języka migowego albo lektora dla osoby niewidomej lub opiekuna zatrudnionej osoby niepełnosprawnej ruchowo zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- koszty podróży osób prowadzących szkolenie i uczestników szkolenia;
- koszty podróży przewodnika lub opiekuna zatrudnionej osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- koszty zakwaterowania i wyżywienia osób prowadzących szkolenie i uczestników szkolenia oraz tłumacza języka migowego albo lektora dla osoby niewidomej;
- koszty usług doradczych, związane z danym szkoleniem;
- koszty obsługi administracyjno-biurowej stanowiące wydatki bieżące związane z realizacją szkolenia;
- koszty wynajmu pomieszczeń związanych bezpośrednio z realizacją szkolenia;
- koszty amortyzacji narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby szkolenia, z wyłączeniem narzędzi i wyposażenia zakupionych w ramach wsparcia ze środków publicznych w okresie siedmiu lat przed realizacją szkolenia;
- koszty materiałów szkoleniowych;
- koszty zatrudnienia pracownika, jakie ponosi pracodawca w okresie, w którym pracownik ten uczestniczy w szkoleniu (koszty te dotyczą

czasu faktycznie spędzonego na uczestnictwie w szkoleniu, po odjęciu efektywnego czasu pracy).

Maksymalna wysokość refundacji kosztów objętych pomocą

Rodzaj szkolenia	Typ przedsiębiorstwa		
	małe	średnie	duże
Szkolenie ogólne	80%	80%	70%
Szkolenie specjalistyczne	55%	45%	35%

Na wniosek pracodawcy poniesione przez niego koszty szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych mogą być zrefundowane ze środków Funduszu do wysokości 80 %, nie więcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę.

Szkolenie specjalistyczne - dotyczy bezpośrednio i wyłącznie obecnego lub przyszłego stanowiska pracy danego pracownika u wspieranego podmiotu i związane jest ze specyfiką działania tego podmiotu.

Jeżeli szkolenie zawiera zarówno elementy szkolenia specjalistycznego, jak i szkolenia ogólnego, które nie mogą zostać wyodrębnione w celu ustalenia wielkości pomocy na szkolenia, przyjmuje się maksymalną wielkość pomocy w wysokości określonej dla szkoleń specjalistycznych.

Sposób rozliczenia

Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych w umowie zawartej z pracodawcą.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przez pracodawcę przed datą podpisania umowy.

Refundacja może być udzielana łącznie z inną pomocą lub wsparciem ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do kosztów kwalifikujących się do

objęcia tą refundacją, jeżeli łączna wartość refundacji i wsparcia udzielonego w odniesieniu do kosztów projektu szkoleniowego z innych źródeł i w innych formach nie przekroczy dopuszczalnej wielkości określonej w tabeli „Maksymalna wysokość refundacji kosztów objętych pomocą”.

Pracodawca, który jest starostą lub prezydentem miasta na prawach powiatu, składa wniosek do Prezesa Zarządu PFRON za pośrednictwem Oddziału Funduszu, właściwego ze względu na siedzibę tego pracodawcy.

Podstawa prawna

- Art. 41 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 06 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu WE (Dz. Urz. WE L 214 z 09.08.2008, str.3)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie warunków i trybu refundacji kosztów szkolenia pracowników niepełnosprawnych. (Dz. U. z 2009r. Nr 57, poz. 472)

Zwrot kosztów, poniesionych przez pracodawcę, na adaptację pomieszczeń zakładu pracy i przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Kto może ubiegać się o pomoc

Pracodawca, który chce zatrudnić osoby niepełnosprawne i przystosować dla nich stanowisko pracy. Przy czym osoby te muszą być:

1. osobami bezrobotnymi lub poszukującymi pracy i niepozostającymi w zatrudnieniu, skierowanymi do pracy przez Powiatowy Urząd Pracy;
2. osobami pozostającymi w zatrudnieniu u pracodawcy występującego

o zwrot kosztów, jeżeli stali się niepełnosprawni podczas zatrudnienia u tego pracodawcy, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania niepełnosprawności było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy.

Warunki udzielania pomocy

1. Zawarcie umowy pomiędzy pracodawcą i starostą określającej warunki i wysokość zwrotu kosztów.
2. Uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowanym stanowisku pracy, wydanej na wniosek starosty.
3. Zatrudnianie przez okres co najmniej 36 miesięcy osoby niepełnosprawnej.

Gdyby pracodawca zatrudniał niepełnosprawnego krócej niż 36 miesięcy, wówczas jest zobowiązany do zwrotu środków w wysokości 1/36 ogólnej kwoty za każdy miesiąc brakujący do 36 miesięcy. Zwrot ten musi nastąpić w ciągu 3 miesięcy. Pracodawca nie musi zwracać środków, o ile w ciągu 3 miesięcy od rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną zatrudni inną osobę niepełnosprawną skierowaną przez urząd pracy.

Gdzie należy składać wniosek

Pracodawca składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, najczęściej są to: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie lub Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie właściwe ze względu na miejsce zatrudnienia osoby niepełnosprawnej.

Jakie dokumenty należy złożyć

Pracodawca składa wniosek wraz z wymaganymi dokumentami, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Wydatki, które mogą być objęte refundacją

1. Koszty adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
2. Koszty adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy;
3. Koszty zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowni-

- ków niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
4. Koszty rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa w pkt 1-3.

Kwota zwrotu kosztów poniesionych w związku z rozpoznaniem potrzeb osób niepełnosprawnych nie może przekroczyć **15 proc. kosztów** związanych z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy.

Zwrot ww. kosztów dotyczy wyłącznie dodatkowych kosztów pracodawcy wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Zwrot kosztów to **maksymalnie 20 – krotność** przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy.

Sposób rozliczenia

Zwrotu dokonuje starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) zgodnie z umową zawartą z pracodawcą.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przez pracodawcę przed dniem podpisania umowy.

Umowy z pracodawcą, którym jest starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) zawiera Prezes Zarządu Funduszu.

Zwrot kosztów jednostkom budżetowym następuje na wydzielony rachunek dochodów własnych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.). Warunkiem zwrotu kosztów jest ich poniesienie przez jednostkę budżetową ze środków uprzednio zgromadzonych na tym rachunku.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób postępowania w sprawach, o których mowa powyżej w tym wzór wniosku i elementy umowy, dokumentację niezbędną do zwrotu kosztów oraz sposób i terminy rozpatrywania wniosków, mając na względzie prawidłowe dokonywanie zwrotu kosztów.

Na dzień oddania materiałów do druku nie została ogłoszona treść nowego rozporządzenia. Wszelkie zmiany zostaną zamieszczone na stronie

internetowej: www.sprawnazawodowo.pl

Podstawa prawna

- Art. 26 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn. zm.)

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy

Kto może ubiegać się o pomoc

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Warunki udzielania pomocy

1. Zawarcie umowy pomiędzy pracodawcą i starostą określającej warunki i wysokość zwrotu kosztów.
2. Poniesienie kosztów przystosowania stanowiska pracy.
3. Uzyskanie, wydanej na wniosek starosty, pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o dostosowaniu wyposażonego stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na tym stanowisku.
4. Zatrudnianie przez okres co najmniej 36 miesięcy osoby niepełnosprawnej.

Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest obowiązany zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej $\frac{1}{36}$ ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu 36 miesięcy, jednak w wysokości nie mniejszej niż $\frac{1}{6}$ tej kwoty. Pracodawca dokonuje ich zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną. Pracodawca nie zwraca środków, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy i niepozostająca w zatrudnieniu, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do wymaganego (36- miesięcznego) okresu zatrudnienia.

Gdzie należy składać wniosek

Pracodawca składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, najczęściej są to: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zatrudnienia osoby niepełnosprawnej.

Jakie dokumenty należy złożyć

Pracodawca składa wniosek, którego wzór jest określony w rozporządzeniu wydanym przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz.U. z 2007. Nr 194 poz.1404 z późn. zm.)

Maksymalna wysokość zwrotu

Refundacja kosztów poniesionych na wyposażenie stanowiska pracy nie może być wyższa niż 15-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

Refundacja obejmuje:

- 1) udokumentowane koszty zakupu lub wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba niepełnosprawna;
- 2) kwotę niepodlegającą odliczeniu:
 - a) podatku od towarów i usług,
 - b) podatku akcyzowego, związanych z przedmiotami opodatkowania określonymi w pkt 1.

Starosta rozpatrując wniosek bierze pod uwagę:

- 1) potrzeby lokalnego rynku pracy;
- 2) liczbę osób niepełnosprawnych o określonych kwalifikacjach, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
- 3) koszty wyposażenia stanowiska pracy;
- 4) wkład pracodawcy w wyposażenie tworzonego stanowiska pracy;
- 5) wysokość posiadanych środków Funduszu przeznaczonych na ten cel w danym roku.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy ze starostą.

Zakup wyposażenia objętego refundacją dokumentuje się fakturą, rachunkiem lub dowodem zapłaty.

Wytworzenie wyposażenia objętego refundacją dokumentuje się, przedstawiając ocenę techniczną rzeczoznawcy wraz z dokonaną przez niego wyceną.

Pracodawca będący starostą (prezydentem miasta na prawach powiatu) składa wniosek do Prezesa Zarządu PFRON za pośrednictwem Oddziału Funduszu, właściwego ze względu na siedzibę tego pracodawcy.

Umowę z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Prezes Zarządu PFRON. Zwrot kosztów jednostkom budżetowym następuje na wydzielony rachunek dochodów własnych, o którym mowa art. 22 ust.1 ustawy z 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.). Warunkiem zwrotu kosztów jest ich poniesienie przez jednostkę budżetową ze środków uprzednio zgromadzonych na tym rachunku.

Refundacja może być przyznawana jako pomoc de minimis, o której mowa w:

1. rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5);
2. rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy de minimis w sektorze produkcji rolnej (Dz. Urz. UE L 337 z 21.12.2007, str. 35) albo
3. rozporządzeniu Komisji (WE) nr 875/2007 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis dla sektora rybołówstwa i zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1860/2004 (Dz. Urz. UE L 193 z 25.07.2007, str. 6).

Do wniosku o udzielenie pomocy de minimis, o której mowa w pkt 1, należy dołączyć zaświadczenia o pomocy de minimis otrzymanej w okresie obejmującym bieżący rok kalendarzowy i poprzedzające go dwa lata kalendarzowe oraz informację o innej pomocy dotyczącej tych samych kosztów kwalifikowalnych.

Do wniosku o udzielenie pomocy de minimis, o której mowa w pkt 2 lub 3, należy dołączyć zaświadczenia o pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie.

Pracodawca korzystający z refundacji jest zobowiązany do przechowywania dokumentacji pozwalającej na sprawdzenie zgodności przyznanej pomocy z przepisami rozporządzenia przez okres 10 lat od dnia przyznania pomocy.

Podstawa prawna

- Art. 26 e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz.U. z 2007. Nr 194 poz.1404 z późn. zm.)

Refundacja kosztów zatrudnienia osoby pomagającej osobie niepełnosprawnej w miejscu pracy

Kto może ubiegać się o pomoc

Pracodawca zatrudniający pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy.

Warunki udzielania pomocy

1. Zawarcie umowy pomiędzy pracodawcą i starostą.
2. Przedstawienie zaświadczenia lekarskiego wskazującego konieczność zatrudnienia osoby pomagającej niepełnosprawnemu pracownikowi w miejscu pracy.

Gdzie należy składać wniosek

Pracodawca składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, najczęściej są to: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zatrudnienia osoby niepełnosprawnej.

Wydatki, które mogą być objęte refundacją

Wynagrodzenie pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania

przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy, za czas poświęcony wyłącznie na tę pomoc.

Pracodawca otrzymuje zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu.

Wysokość zwrotu stanowi iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia i ilorazu liczby godzin w miesiącu przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu i miesięcznej liczby godzin pracy pracownika niepełnosprawnego w miesiącu. Liczba godzin przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu nie może przekraczać liczby godzin odpowiadającej 20 % liczby godzin pracy pracownika w miesiącu.

Sposób rozliczenia

Zwrotu dokonuje starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu po przedłożeniu stosownych do przedmiotu umowy dokumentów, a w szczególności kopii zawartych z pracownikami umów o sprawowanie opieki nad pracownikami niepełnosprawnymi i zaświadczeń o zasadności zatrudnienia pracownika pomagającego w pracy pracownikowi niepełnosprawnemu wydanych przez lekarza sprawującego opiekę zdrowotną nad pracownikiem.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed podpisaniem umowy.

Pracodawca będący starostą (prezydentem miasta na prawach powiatu) składa wniosek do Prezesa Zarządu PFRON za pośrednictwem Oddziału Funduszu, właściwego ze względu na siedzibę tego pracodawcy.

Zwrot kosztów jednostkom budżetowym następuje na wydzielony rachunek dochodów własnych, o którym mowa art. 22 ust.1 ustawy z 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.).Warunkiem zwrotu kosztów jest ich poniesienie przez jednostkę budżetową ze środków uprzednio zgromadzonych na tym rachunku.

Podstawa prawna

- Art. 26 d ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn. zm.)

Zwrot kosztów płacy – dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych

Kto może ubiegać się o pomoc

Zgodnie z art.26 a ustawy o rehabilitacji (...) podmiotem uprawnionym do ubiegania się o dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych może być:

- pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągający wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6%;
- pracodawca zatrudniający w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników.

Dofinansowanie nie przysługuje pracodawcom zatrudniającym w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy co najmniej 25 pracowników i nieosiągającym wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6% (a więc zobowiązanym do wpłat na Fundusz na podstawie art. 21 ustawy o rehabilitacji (...)).

Warunki udzielania pomocy

- zgodnie z art. 26a ustawy o rehabilitacji (...) dofinansowanie przysługuje na osoby niepełnosprawne z tytułu zatrudnienia u ww. pracodawców
- dofinansowanie przysługuje na wszystkich pracowników bez względu na to czy mają ustalone prawo do emerytury, czy też osiągnęły wiek emerytalny
- dofinansowanie przysługuje wyłącznie do wynagrodzeń wypłaconych pracownikom

Do wynagrodzenia nie wlicza się nie będących wynagrodzeniem świadczeń, np.:

- zasiłków, w tym zasiłku chorobowego wypłacanego przez Zakład Ubez-

- pieczeń Społecznych,
- ekwiwalentów, w tym za urlop wypoczynkowy lub pranie odzieży,
- dodatków mieszkaniowych oraz innych dodatków o świadczeniowym charakterze,
- odpraw,
- zapomóg.

Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć kwoty:

- 75 % faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy dla pracodawcy prowadzącego działalność gospodarczą,
- 90 % faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy dla pozostałych pracodawców.

Wysokość dofinansowania

- 1) 70% z 160% najniższego wynagrodzenia - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 70% z 140% najniższego wynagrodzenia - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 70% z 60% najniższego wynagrodzenia - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

W przypadku pracowników niepełnosprawnych ze schorzeniami szczególnie: choroba psychiczna, upośledzenie umysłowe, epilepsja, osoby niewidome wysokość dofinansowania wyniesie:

- 1) 90% z 200% najniższego wynagrodzenia - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 90% z 180% najniższego wynagrodzenia - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 90% z 100% najniższego wynagrodzenia - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Zgodnie z art.26 a ust.6 ustawy o rehabilitacji Fundusz wypłaca miesięczne dofinansowanie w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy pracownika.

Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych udzielane jest jako **pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych, zgodnie z art. 41 Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)**.

Gdzie należy składać wniosek

Wniosek składa się do PFRON bądź do właściwego terenowo dla siedziby pracodawcy Oddziału PFRON.

Pracodawcy ubiegający się o dofinansowanie, przed złożeniem pierwszych dokumentów muszą zarejestrować się w Funduszu, aby otrzymać identyfikator oraz hasło dostępu do systemu informatycznego. Należy zaznaczyć, że **System Obsługi Dofinansowań jest systemem odrębnym od istniejącego w Funduszu systemu e-pfron**, służącego do przekazywania dokumentów w zakresie obowiązkowych wpłat na Fundusz.

Zasadą jest składanie dokumentów w formie elektronicznej przez teletransmisję danych. Wnioskodawcy mogą również składać dokumenty w formie papierowej w celu zachowania terminu, jeżeli złożenie dokumentów w formie elektronicznej jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione.

Jakie dokumenty należy złożyć

W celu uzyskania dofinansowania pracodawcy składają miesięczne wnioski o wypłatę dofinansowania (Wn-D) wraz z załącznikami INF-D-P – w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego wniosek dotyczy, np. za styczeń najpóźniej do 20 lutego.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Aby pracodawca mógł ubiegać się o dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, pracownik ten musi posiadać **ważny dokument potwierdzający jego niepełnosprawność**.

Jeżeli zatrudnienie nowych pracowników niepełnosprawnych w danym miesiącu nie powoduje u pracodawcy **wzrostu netto zatrudnienia ogółem i wzrostu netto zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych**, miesięczne dofinansowanie na nowozatrudnionego pracownika niepełnosprawnego nie przysługuje, jeżeli jego zatrudnienie nastąpiło w wyniku rozwiązania umowy o pracę, chyba że umowa o pracę uległa rozwiązaniu:

- z przyczyn określonych w art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
- za wypowiedzeniem złożonym przez pracownika;
- na mocy porozumienia stron;
- wskutek przejścia pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy;
- z upływem czasu, na który została zawarta z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania została zawarta.

Pracodawca otrzyma również dofinansowanie, jeśli miejsce pracy nowozatrudnionego pracownika niepełnosprawnego powstało w wyniku:

- wygaśnięcia umowy o pracę;
- zmniejszenia wymiaru czasu pracy pracownika zatrudnionego – na jego wniosek.

Podstawa prawna

- Art. 26 a-c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) – (Dz. Urz. UE L 214 z 9.08.2008)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2009 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 8, poz. 43)

Wpłaty obowiązkowe na PFRON

Podmioty zobowiązane do wpłat:

Pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi poniżej 6%.

Dla państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych będących jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi albo gospodarstwami pomocniczymi, instytucji kultury oraz jednostek organizacyjnych zajmujących się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi 6%.

Dla państwowych i niepaństwowych szkół wyższych, wyższych szkół zawodowych, publicznych i niepublicznych szkół, zakładów kształcenia nauczycieli oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi 2%.

Nie mają obowiązku dokonywania wpłat

- pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi odpowiednio min 6% lub 2%,
- pracodawcy zatrudniający mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy,
- publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi,
- pracodawcy prowadzący zakłady pracy będące w likwidacji albo co do których ogłoszono upadłość,
- placówki dyplomatyczne i urzędy konsularne, przedstawicielstwa i misje zagraniczne.

Wysokość wpłat

Podmioty zobowiązane do wpłat wpłacają kwotę stanowiącą iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie 6% wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych przyjmowany do wyliczenia wysokości wpłat zostaje obniżony w przypadku zatrudnienia osób niepełnospraw-

nych ze schorzeniami szczególnymi utrudniającymi wykonywanie pracy.

Do schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zalicza się: chorobę Parkinsona, stwardnienie rozsiane, paraplegię, tetraplegię, hemiplegię, znaczne upośledzenie widzenia (ślepotą) oraz niedowidzenie, głuchotę i głuchoniemotę, nosicielstwo wirusa HIV oraz chorobę AIDS, epilepsję, przewlekłe choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe, miastenię, późne powikłania cukrzycy.

Przy ustalaniu liczby pracowników zatrudnionych ogółem wliczamy jedynie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Nie zostają wliczone do stanu zatrudnienia osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia czy umowy o dzieło.

Do liczby pracowników nie wlicza się też - jeżeli nie są to osoby niepełnosprawne - osób zatrudnionych:

- 1) na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) przebywających na urloпах wychowawczych,
- 3) nie świadczących pracy w związku z odbywaniem służby wojskowej albo służby zastępczej,
- 4) będących uczestnikami Ochotniczych Hufców Pracy,
- 5) nie świadczących pracy w związku z uzyskaniem świadczenia rehabilitacyjnego,
- 6) przebywających na urloпах bezpłatnych.

Przykład

Firma zatrudniająca 100 pracowników (nie zatrudniająca żadnej osoby niepełnosprawnej) zapłaci miesięcznie $40,65\% \times 3.096,55 \text{ zł} \times 6 = 7552,49 \text{ zł}$ - przyjmując za podstawę wyliczenia przeciętne wynagrodzenie w IV kwartale 2008 r. (Monitor Polski z dnia 10 lutego 2009 r. Nr 9, poz.114) gdzie 6 to wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych powodujący zwolnienie z obowiązku dokonywania wpłat.

Obniżenie wysokości wpłat

Wpłaty na Fundusz ulegają obniżeniu z tytułu zakupu usługi, z wyłączeniem handlu, lub produkcji u pracodawcy zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającego wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w wysokości co najmniej 10%, zwanego dalej „sprzedającym”.

Warunkiem obniżenia wpłaty jest terminowe uregulowanie należności za zrealizowaną produkcję lub usługę oraz otrzymanie informacji o kwocie obniżenia. Kwota obniżenia, stanowi iloczyn wskaźnika wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i wskaźnika udziału przychodów.

- Wskaźnik wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności stanowi iloczyn współczynnika wynagrodzeń tych pracowników i liczby etatów odpowiadającej różnicy między rzeczywistym zatrudnieniem wszystkich pracowników niepełnosprawnych, a zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6%.
- Współczynnik wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności stanowi iloraz sumy wynagrodzeń tych pracowników niepełnosprawnych - pomniejszonych o należne od nich składki na ubezpieczenia społeczne - i liczby pracowników niepełnosprawnych ogółem w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.
- Wskaźnik udziału przychodów stanowi iloraz przychodu ze sprzedaży własnych usług, z wyłączeniem handlu, lub produkcji sprzedającego, zrealizowanych w danym miesiącu na rzecz pracodawcy zobowiązanego do wpłat, zwanego dalej „nabywcą”, i przychodu ogółem uzyskanego w tym miesiącu ze sprzedaży własnej produkcji lub usług, z wyłączeniem handlu.

Informację o kwocie obniżenia sprzedający przekazuje nabywcy niezwłocznie po uregulowaniu należności w terminie określonym na fakturze. W przypadku płatności realizowanych za pośrednictwem banku - za datę uregulowania należności uważa się datę obciążenia rachunku bankowego nabywcy na podstawie polecenia przelewu.

W przypadku gdy kwota obniżenia przewyższa:

- 1) wartość zrealizowanej produkcji lub usługi, obniżenie wpłaty przysługuje tylko do wysokości kwoty określonej na fakturze,
- 2) wysokość 80% wpłaty na Fundusz, do której obowiązany jest nabywca w danym miesiącu, różnicę zalicza się na obniżenie wpłaty z tego tytułu w następnych miesiącach.

Przysługująca, a niewykorzystana kwota obniżenia może być uwzględniana we wpłatach na PFRON przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, licząc od dnia

uzyskania informacji o kwocie obniżenia.

Podstawa prawna:

- Art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie rodzajów schorzeń uzasadniających obniżenia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu jego obniżania (Dz. U. Nr 124 poz. 820 z późn. zm.)

III. WSPARCIE SAMOZATRUDNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Kto może ubiegać się o pomoc

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może otrzymać ze środków Funduszu, jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, jeżeli nie otrzymała środków publicznych na ten cel.

Warunki udzielania pomocy

Zawarcie umowy ze starostą o przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Rozpatrując wniosek o przyznanie środków starosta bierze pod uwagę:

- 1) przewidywane efekty ekonomiczne przedsięwzięcia, na które mają być przeznaczone środki;
- 2) popyt i podaż lokalnego rynku na planowaną działalność;
- 3) kalkulację wydatków na uruchomienie działalności w ramach wnioskowanych środków;
- 4) uprawnienia i kwalifikacje wnioskodawcy;
- 5) wysokość środków własnych wnioskodawcy;
- 6) wysokość posiadanych środków PFRON przeznaczonych na ten cel w danym roku.

Gdzie należy składać wniosek

Osoba niepełnosprawna składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, najczęściej są to Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Jakie dokumenty należy złożyć

Osoba niepełnosprawna składa wniosek, którego wzór określony został w rozporządzeniu wydanym przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w spra-

wie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (Dz.U. z 2007 r., Nr 194, poz. 1403 z późn. zm).

Starosta informuje pisemnie wnioskodawcę o rozpatrzeniu wniosku, wzywając go do negocjacji warunków umowy. Negocjacje powinny zakończyć się w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

Przed podpisaniem umowy wnioskodawca zobowiązany jest do przedstawienia staroście odpowiednio:

- 1) zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej;
- 2) odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego;
- 3) kopii koncesji, zezwolenia lub zaświadczenia o wpisie do rejestru działalności regulowanej;
- 4) kopii decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników;
- 5) zobowiązania spółdzielni do przyjęcia wkładu w formie i wysokości planowanej do wniesienia przez wnioskodawcę.

Przekazanie środków może nastąpić przed dniem przedstawienia przez wnioskodawcę kopii koncesji lub zezwolenia, jeżeli wydanie koncesji lub zezwolenia jest uzależnione od posiadania przedmiotów lub urządzeń niezbędnych do prowadzenia danego rodzaju działalności, a wnioskodawca zamierza dokonać zakupu tych przedmiotów i urządzeń w ramach przyznanych środków. W takim przypadku, wnioskodawca jest zobowiązany do przedstawienia staroście kopii koncesji albo zezwolenia w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wypłacenia środków pod rygorem zwrotu otrzymanych środków.

Wysokość środków na podjęcie działalności

Maksymalna wysokość przyznanych środków nie może przekroczyć piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Przyznane środki udzielane są zgodnie z zasadami de minimis.

Umowa pomiędzy wnioskodawcą a starostą określa w szczególności:

- 1) zobowiązanie starosty do:
 - a) wypłaty środków w kwocie ustalonej w wyniku negocjacji,
 - b) co najmniej jednokrotnego zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy przez wnioskodawcę, w czasie obowiązywania umowy.
- 2) zobowiązanie wnioskodawcy do:
 - a) przeznaczenia środków na cel określony w umowie,
 - b) prowadzenia działalności, lub członkostwa w spółdzielni socjalnej

- przez okres co najmniej 24 miesięcy, z uwzględnieniem okresów choroby, powołania do odbycia zasadniczej lub zastępczej służby wojskowej lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego,
- c) udokumentowania realizacji umowy na wezwanie starosty,
 - d) umożliwienia wykonania przez starostę czynności weryfikacyjnych,
 - e) informowania starosty o wszelkich zmianach dotyczących realizacji umowy w terminie 7 dni od dnia wystąpienia tych zmian,
 - f) rozliczenia otrzymanych środków w terminie określonym w umowie,
 - g) zwrotu:
 - otrzymanych środków oraz
 - odsetek od środków, naliczonych od dnia ich otrzymania w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania starosty do zapłaty lub ujawnienia naruszenia co najmniej jednego z warunków umowy,
 - h) zabezpieczenia zwrotu kwoty środków - w formie poręczenia, w tym poręczenia spółdzielni socjalnej, weksla z poręczeniem wekslowym (awal), gwarancji bankowej, zastawu na prawach lub rzeczach, blokady rachunku bankowego lub aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji przez dłużnika.
3. Odsetek, o których mowa w pkt 2 lit. g tiret drugi, nie nalicza się w przypadku, gdy środki zostały wypłacone wnioskodawcy w wysokości wyższej od należnej z przyczyn niezależnych od wnioskodawcy.
 4. Umowę zawiera się w formie pisemnej. Zmiana umowy wymaga formy pisemnej.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Osoba niepełnosprawna, która otrzymała jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, jest obowiązana do zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, jeżeli z przyczyn leżących po jej stronie zostały naruszone warunki umowy.

Osoba niepełnosprawna nie otrzyma tych pieniędzy, gdy ten sam cel sfinansuje wcześniej z innej pomocy finansowej uzyskanej z pieniędzy publicznych.

Podstawa prawna

- Art. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.)

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (Dz.U. z 2007 r., Nr 194, poz. 1403 z późn. zm).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2008 r. **zmieniające** rozporządzenie w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (Dz. U. Nr 144 z 2008 r. poz. 906)

Dofinansowanie odsetek od kredytów zaciągniętych na kontynuowanie działalności gospodarczej

Kto może ubiegać się o pomoc

Osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne.

Warunki udzielania pomocy

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków Funduszu, dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

- 1) nie korzystała z pożyczki z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej oraz z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo
- 2) pożyczka została spłacona lub w całości umorzona.

Warunkiem udzielenia pomocy jest zawarcie umowy ze starostą.

Gdzie należy składać wniosek

Osoba, która chce skorzystać z dofinansowania składa wniosek w jednostce organizacyjnej wyznaczonej przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, najczęściej są to: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie lub Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Jakie dokumenty należy złożyć

Osoba niepełnosprawna składa wnioski o dofinansowanie odsetek od kredytów.

Do wniosku należy dołączyć dokumenty określone szczegółowo przez jednostkę organizacyjną przyjmującą wnioski. W większości jednostek mogą to być:

- kserokopia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o prowadzeniu działalności gospodarczej i o niezaleganiu z podatkami,
- umowa kredytowa wraz z harmonogramem spłat,
- oświadczenie o niekorzystaniu z pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej ze środków PFRON,
- informacja wnioskodawcy o uzyskanej pomocy publicznej w okresie 3 lat przed datą złożenia wniosku.

Wysokość dofinansowania

Ubiegać można się o dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej.

Dofinansowanie udzielane jest w ramach zasady de minimis.

Sposób rozliczenia

Dofinansowanie ze środków Funduszu następuje na podstawie umowy zawartej przez starostę.

Podstawa prawna

- Art. 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.)

Refundacja obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą

Kto może ubiegać się o pomoc

Osoby niepełnosprawne wykonujące działalność gospodarczą.

Warunki udzielania pomocy

Fundusz refunduje osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.

Gdzie należy składać wniosek

Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą składa do PFRON wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za dany miesiąc.

Wysokość dofinansowania

Osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność gospodarczą PFRON refunduje obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm).

Składki, o których mowa powyżej, osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą nalicza się i opłaca na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sposób rozliczenia

Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą, przekazuje wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w formie dokumentu elektronicznego przez teletransmisję danych oraz pobiera drogą elektroniczną potwierdzenie wysłanego wniosku. Wnioskodawca może przekazać wniosek również w formie dokumentu papierowego.

Wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w formie wydruku z oprogramowania informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą może nieodpłatnie sporządzić w terenowej jednostce organizacyjnej Zakładu, na podstawie danych zgromadzonych w systemie informatycznym Zakładu.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę

Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne jest udzielana na zasadach pomocy de minimis, określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej.

Podstawa prawna

- Art. 25c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 stycznia 2009 r. w sprawie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 8, poz. 42)

IV. POMOC PUBLICZNA

Z dniem 1 maja 2004 r. warunki dopuszczalności pomocy publicznej i zasady jej nadzorowania określają właściwe w tym zakresie przepisy prawa wspólnotowego. Od dnia akcesji organem nadzorującym udzielanie pomocy publicznej w Polsce jest Komisja Europejska.

Zagadnienia proceduralne związane z udzielaniem pomocy publicznej, w szczególności tryb przygotowania do notyfikacji programów pomocowych i pomocy indywidualnej oraz postępowanie przed Komisją Europejską w zakresie notyfikacji pomocy, jak również tryb zwrotu pomocy, reguluje ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.).

Definicja pomocy publicznej

Wszelka pomoc, przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzykanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

Przesłanki, przy zaistnieniu których wsparcie finansowe stanowi pomoc publiczną, podlegającą notyfikacji do Komisji Europejskiej, określone są w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE).

W odniesieniu do pojęcia przedsiębiorcy/przedsiębiorstwa w prawie wspólnotowym należy podkreślić, iż pojęcie to jest rozumiane bardzo szeroko i obejmuje swym zakresem wszystkie kategorie podmiotów zaangażowanych w działalność gospodarczą, niezależnie od formy prawnej tego podmiotu i źródeł jego finansowania.

Kiedy może być udzielona pomoc publiczna

Pomoc publiczna może być udzielona na podstawie programu pomocowego lub jako pomoc indywidualna.

Program pomocowy oznacza każde działanie, na którego podstawie, bez dalszego wprowadzania w życie wymaganych środków, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w ustawie w sposób ogólny i abstrakcyjny oraz każde działanie, na którego podstawie

pomoc, która nie jest związana z konkretnym projektem, może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony i/lub w nieokreślonej kwocie.

Wyróżniamy programy pomocowe:

- udzielania pomocy de minimis
- w ramach wyłączeń grupowych
- pozostałe programy pomocowe

Pomoc indywidualna oznacza pomoc, która nie jest przyznawana na podstawie programu pomocowego oraz podlegającą obowiązkowi zgłoszenia pomoc przyznawaną na podstawie programu pomocowego.

Wyróżniamy pomoc indywidualną:

- de minimis
- w ramach wyłączeń grupowych
- pozostałą pomoc indywidualną

Komisja Europejska ma możliwość wydawania rozporządzeń, na podstawie których pewne kategorie pomocy są, niejako z góry, uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem i w związku z tym nie wymagają wcześniejszej notyfikacji oraz uzyskania zgody Komisji. Są to projekty objęte tzw. wyłączeniami grupowymi oraz pomoc de minimis.

Kwestię przyznawania **pomocy w ramach wyłączeń grupowych** reguluje *Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)* – (Dz. Urz. UE L 214 z 9.08.2008). Odnosi się ono do następujących kategorii wsparcia:

- pomocy regionalnej;
- pomocy inwestycyjnej i na zatrudnienie dla MŚP;
- pomocy na zakładanie przedsiębiorstw przez kobiety;
- pomocy na ochronę środowiska;
- pomocy na usługi doradcze dla MŚP i udział MŚP w targach;
- pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka;
- pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną;

- pomocy szkoleniowej;
- **pomocy dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub niepełnosprawnych** (w tym m.in. pomoc w formie subsydiów płacowych na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych oraz pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych).

Pomoc de minimis stanowi szczególną kategorię wsparcia udzielanego przez państwo, gdyż uznaje się, że ze względu na swą małą wartość nie powoduje ona zakłócenia konkurencji w wymiarze wspólnotowym. W związku z powyższym, nie stanowi ona de facto pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 ust. 1 TWE, a w konsekwencji nie podlega obowiązkowi notyfikacji Komisji Europejskiej.

Od dnia 1 stycznia 2007 r. zasady udzielania pomocy de minimis określa *Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L Nr 379 z 28.12.2006)*.

Łączna wartość pomocy *de minimis* dla jednego beneficjenta nie może przekroczyć równowartości 200 tys. euro brutto w okresie 3 kolejnych lat, a w przypadku podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w sektorze transportu drogowego – 100 tys. euro.

Okres ten oblicza się nie w wymiarze lat kalendarzowych przeliczonych na dni (3×365 dni), lecz lat podatkowych, czyli pod uwagę bierze się wartość pomocy de minimis udzielonej przedsiębiorcy w bieżącym roku podatkowym oraz w dwóch poprzedzających latach podatkowych.

Pomoc *de minimis* nie może być udzielona przedsiębiorcy znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu *Wytocznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw*.

Podmiot udzielający pomocy z urzędu (bez konieczności składania w tym zakresie wniosku przez beneficjenta pomocy) wydaje zaświadczenie o przyznanej pomocy stwierdzające jego charakter i określające m.in. dzień i wartość udzielonej pomocy *de minimis*, a także dane identyfikujące organ udzielający pomocy i beneficjenta oraz podstawę prawną udzielenia pomocy.

V. PRZYDATNE LINKI

Biuletyn Informacji Publicznej

<http://www.bip.gov.pl>

Ministerstwo Finansów

<http://www.mf.gov.pl>

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

<http://www.mps.gov.pl>

Ministerstwo Zdrowia

<http://www.mz.gov.pl>

Oficjalna Strona Unii Europejskiej

<http://www.europa.eu>

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

<http://www.pfron.org.pl>

Serwis informacyjny urzędów pracy - adresy urzędów pracy

<http://www.praca.gov.pl>

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

<http://www.zus.pl>

Serwis projektu

„Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy II”

www.sprawnazawodowo.pl

WWW.SPRAWNIZAWODOWO.PL